

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/edukacja-1/wystawy/13768,Obchody-Milenium-Chrztu-Polski-1966-r-kraj-i-region.html>
27.02.2026, 16:53

Obchody Milenium Chrztu Polski (1966 r.) - kraj i region

Wystawa została przygotowywana w 40. rocznicę zakończenia w Polsce uroczystości milenijnych. Zaprezentowano ją 12 maja 2006 r. w białostockim oddziale IPN w ramach IV Podlaskiego Festiwalu Nauki. Otwarcia wystawy dokonał metropolita białostocki ks. arcybiskup dr Wojciech Ziemba wraz z dyrektorem oddziału dr. hab. Cezarym Kukło.

Na wystawie przedstawiono kulminację obchodów milenijnych w Polsce oraz przebieg tych uroczystości na terenie województwa białostockiego w tym dokumentację fotograficzną uroczystości diecezjalnych w Białymstoku, Łomży i Drohiczynie – zdjęcia przedstawicieli Episkopatu, wiernych, wystrój budynków sakralnych a także plany działań Służby Bezpieczeństwa mające na celu ograniczenie oddziaływania obchodów kościelnych na społeczeństwo.

Na wystawie wykorzystano materiały ze zbiorów: Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie, Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Białymstoku, Archiwum Archidiecezji Gnieźnieńskiej i Archiwum Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej w Poznaniu.

9 kwietnia 1966 r. zakończyły się zainicjowane w 1956 r. przez Prymasa Stefana Wyszyńskiego obchody Wielkiej Nowenny i rozpoczęły uroczystości Roku Milenium Chrztu Polski. Kilkanaście dni później władze państwowe ogłosiły rozpoczęcie konkurencyjnych obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego, mających być elementem walki z Kościołem katolickim. Komuniści organizując własne uroczystości, starali się jednocześnie utrudnić udział wiernych w obchodach kościelnych - Wydział Administracyjny KC PZPR wydał specjalne zalecenia, jak należy to osiągnąć.

Na terenie woj. białostockiego przygotowania poszczególnych kurii do obchodów Milenium Chrztu Polski od samego początku były pilnie obserwowane przez Służbę Bezpieczeństwa, której funkcjonariusze poprzez rozbudowaną sieć informatorów gromadzili wiadomości na ten temat. Diecezjalne uroczystości milenijne odbyły się najpierw w Łomży (6-7 sierpnia), następnie w Drohiczynie (1-2 października), a ostatnim miastem odwiedzionym przez Prymasa i Episkopat był Białystok (19-20 listopada). Specyficznym elementem uroczystości w Białymstoku było eksponowanie najważniejszego dla Archidiecezji Wileńskiej kultu Matki Bożej Ostrobramskiej, co przejawiało się m.in. w elementach dekoracyjnych białostockich kościołów, jak i w programie obchodów.